

Izveštaj IPBES 9.: Održivo korištenje divljih vrsta može zadovoljiti potrebe ljudskog društva

U objavljenj globalnoj procjeni naglašeno je da je za održivo korištenje divljih vrsta potrebno stalno pregovaranje i prilagodljivo upravljanje

Izveštaj koje je objavila Međuvladina naučno-politička platforma o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosistema (IPBES) navodi se da oko 50.000 divljih vrsta na globalnoj razini može zadovoljiti potrebe milijardi ljudi.

Izveštaj je objavljen 8. jula 2022.godine , nakon što su se delegati iz 140 zemalja okupili kako bi raspravljali i postigli dogovor o održivom korištenju divljih životinja. Ovaj izveštaj je prvi pokušaj da se procjene kapaciteti i politike korištenja divljih vrsta nakon što je potreba za ovakvom procjenom nastala prije tačno četiri godine.

Procjenom su supredsjedavali dr. Marla R Emery (Sjedinjene Države/Norveška), John Donaldson (Južna Afrika) i dr.Jean-Marc Fromentin (Francuska). Dr. Fromentin izjavio je nakon konsultacija i niza sastanaka :

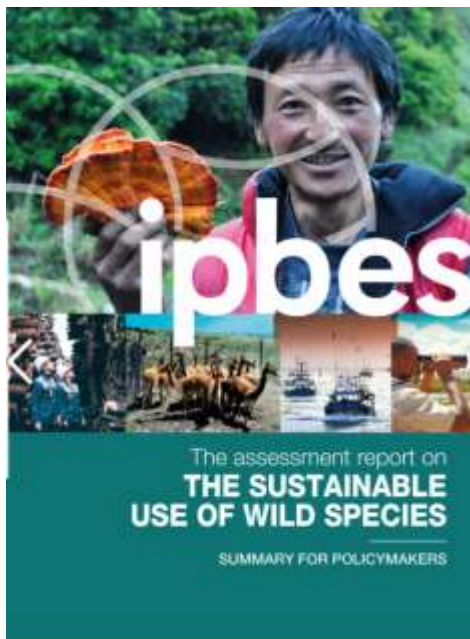
“Sa oko 50. 000 divljih vrsta koje se koriste kroz različite prakse, uključujući više od 10. 000 divljih vrsta koje se skupljaju izravno za ljudsku prehranu, ruralno stanovništvo u zemljama u razvoju najviše je izloženo riziku od neodrživog korištenja, sa dodatnim nedostatkom komplementarnih alternativa koje ih često prisiljava na daljnje iskorištavanje divljih vrsta dovodeći svoj opstanak u još veći rizik. Oko 70 posto siromašne svjetske populacije izravno ovisi o divljim vrstama. Jedan od pet izvora hrane je od divljih biljaka, algi i gljiva, dok 2.4 milijarde ljudi ovisi o ogrjevnom drvu za kuhanje, a oko 90 posto od 120 miliona stanovništva koje se bavi ribarstvom oslanja se na mali ribolov”.

U samom izvještaju je naglašeno da korištenje divljih vrsta definira identitete i sredstva za život, a također ima i kulturno značenje. Određene vrste imaju kulturnu važnost jer nude višestruke koristi koje definiraju materijalna i nematerijalna obilježja ljudske kulturne baštine. Pomaganje autohtonim i lokalnim zajednicama da zadrže svoju sposobnost održivog korištenja divljih vrsta i zaštita njihovih kulturnih praksi povezanih s njima osiguralo bi njihov opstanak. Korištenje divljih vrsta također je izvor kulturno značajnog zaposlenja za takve zajednice i one su uključene u trgovinu divljim vrstama i materijalima od starih vremena.

U izvještaju se navodi da su autohtone grupe i lokalne zajednice koriste lokalno znanje, prakse i duhovnost za održivo korištenje divljih vrsta. Poštuju prirodu i uzimaju samo ono što im je treba. Time je osigurano održavanje zdravih populacija divljih vrsta.

Procjena je uvrstila u uži izbor pet kategorija praksi koje se koriste za divlje vrste — ribolov, sakupljanje, sječa, žetva kopnenih životinja što uključuje lov i neekstraktne prakse kao što je promatranje.

Izvještaj nastojao pokazati specifične upotrebe za svake specifične grupe u vezi sa hranom, materijalima, medicinskim dobrobitima, energijom, rekreacijskim i ceremonijalnim svrhama i ukrasima tijekom posljednja dva desetljeća. Nažalost, Izvještaj ukazuje na sve veću upotrebu divljih vrsta, ali dodaje da je njihova održiva uporaba raznolika.

Dr. Fromentin je naveo primjer ribarstva. „Nedavne globalne procjene potvrđuju da je oko 34 posto morskih divljih ribljih zaliha prekomjerno izlovljeno, a 66 posto se izlovi unutar biološki održivih razina. Ali unutar ove globalne slike postoje značajne lokalne i kontekstualne varijacije”. U zemljama sa dobrim ribarskim praksama zalihe pojedinih vrsta su se povećale, na primjer populacija atlantske plavoperajne tune je obnovljena i sada se lovi unutar održivih razina. Mnoga mala ribarstva su neodrživa ili samo djelomično održiva, posebno u Africi za unutrašnje kopneno i morsko ribarstvo te u Aziji, Latinskoj Americi i Europi.

Izvještajem se nastojalo naglasiti zabrinutost zbog učinkovitih propisa bez kojih bi se povećala neodrživa uporaba i trgovina, što bi dovelo do kolapsa ekonomija i dobrobiti stanovništva. Ovdje je posebno naglašena i nezakonita uporaba i ilegalna trgovina divljim vrstama koja se procjenjuje na oko 199 milijardi dolara.

U izvješću je nadalje utvrđeno da bi karakteristike poput integracije različitih sustava vrijednosti, pravedne raspodjele troškova i koristi, promjena u kulturnim normama i društvenim vrijednostima te učinkovitih institucija i sistema upravljanja olakšale održivo korištenje divljih vrsta u budućnosti. Naglašeno je da je za održivo korištenje divljih vrsta potrebno "stalno pregovaranje i prilagodljivo upravljanje" uz zajedničko razumijevanje "održivog korištenja".

Više o samoj procjeni je dostupno na https://ipbes.net/media_release/Sustainable_Use_Assessment_Published